

Inleiding

Koppen uit het politieke nieuws van 1977

---

1 januari 1977 : de samengevoegde gemeenten treden in werking.

De Nationale Bank verlaagt de discontovoet met ingang van 9 januari van 9 naar 8 %. De Nationale Bank zal in het voorjaar 1977 nog meermaals de discontovoet verlagen.

De nieuwe politieke partij Parti pour les Réformes et la Liberté de Wallonie (PRLW) houdt haar stichtingscongres op 15 januari.

President Moboetoe van Zaïre heeft van 17 tot 19 januari te Brussel besprekingen met de Belgische regering.

Een verklaring (op 20 januari) van de minister van sociale voorzorg Dhoore nopens een mogelijke afschaffing van de kinderbijslag voor het eerste kind verwekt ongenoegen en deining bij de gezinsverenigingen en in de sociale organisaties.

De vereniging van ambtenaren-generaal drukt in een open brief van 20 januari aan de regering haar bezorgdheid uit over de voortschrijdende politisering van het openbaar ambt.

De ministerraad heeft een ontwerptekst aangenomen waardoor het mogelijk wordt aan het Assisenhof te Luik ook het Duits als rechtstaal te gebruiken (21 januari).

De onderhandelingen tussen de regering en de vakbonden over de collectieve arbeidsovereenkomst voor 1977 voor het overheidspersoneel zijn op 31 januari afgesprongen.

De luchtvaartmaatschappij Sabena sluit het boekjaar 1976 af met een verlies van 1,48 miljard. Het verlies belooft weliswaar 992 miljoen minder dan in 1975.

De Nationale Bank publiceert op 3 februari haar jaarverslag. Daarin wordt o.m. gesteld : « de verbetering van de fundamentele voorwaarden voor de werking van de economie veronderstelt een wijziging in de gedragingen zowel van de leiders als van de werknemers, een herleving van de creativiteit en de keuze, in alle duidelijkheid, van waarden waarover men het in ruime mate eens is ».

Na de Senaat heeft ook de Kamer, en dit op 10 februari, het wetsontwerp op de industriële ingenieurs aangenomen. Na vier jaar studie, in een van de 23 nauwkeurig gedoseerde technische scholen, kan de graad van industrieel ingenieur bekomen worden.

De regeringsraad heeft op 12 en 13 februari in een gesloten vergadering in het Egmontpaleis een Egmontplan goedgekeurd, ertoe strekkend het begrotingstekort voor 1977 enigszins aan te zuiveren. De bedoeling is tevens de economische bedrijvigheid op te vijzelen.

Op 14 februari wordt de « Grand Bazar de la place Saint-Lambert » te Luik failliet verklaard. Dit grootwarenhuis stelde 728 personen tewerk. Bemoeiingen van het Staatssecretariaat voor Waalse streekeconomie mochten niet baten. Op 25 juni 1977 gaan de deuren definitief dicht.

Minister Michel vraagt in een rondschriften aan alle ministers en staatssecretarissen advies inzake de samenvoeging van gemeenten in Brussel. De minister vindt 7 gemeenten ideaal : Brussel, Evere, Woluwe, Bosvoorde, Ukkel, Anderlecht en Ganshoren.

Vanaf 15 februari worden de voorwaarden tot het bekomen van het rijbewijs verstrakt.

Van 16 februari tot 9 juni treft een sociaal conflict de scheepsbouwerven van Boel en Cockerill : langzaam-aan-acties, staking, lock-out, algemene staking en moeilijke onderhandelingen.

De regering keurt op 18 februari een tienjarenplan 1977-'86 van openbare werken goed ter beveiliging van het Scheldebekken en de kust tegen stormvloed.

Het ontwerp tot uitbreiding van het recht op antwoord bij radio en televisie wordt goedgekeurd door de Kamer op 24 februari nadat het in 1976 reeds in de Senaat was goedgekeurd.

De vakorganisaties ACV en ABVV zetten einde februari een algemene stakingsbeweging in gang tegen het sociaal-economisch en fiscaal beleid van de regering. Stakingen worden per provincie en per functionele overheidsdiensten georganiseerd.

Op 3 en 4 maart verplicht premier Tindemans de twee RW ministers Moreau en Bertrand hun ontslag als minister te nemen. Zij worden op 6 maart opgevolgd door de PRLW'er Cornet d'Elzuis en de PSC'er Plasman. Zo komt de regering Tindemans IV tot stand.

Het congres van het Rassemblement Wallon van 5 en 6 maart beschuldigt eerste-minister Tindemans ervan ongrondwettelijke manoeuvres te hebben uitgehaald.

Na overleg met de partijvoorzitters, waaruit de « grootste tegenstrijdigheid inzake de staatshervorming blijkt », ontbindt de eerste minister op 9 maart het parlement, zonder voor zijn nieuwe regering de investituur

gevraagd te hebben, en zonder van het nieuwe parlement een constituante gemaakt te hebben. De regering zelf neemt geen ontslag.

Op diezelfde 9de maart schorten de vakbondsleiders Houthuys en Debunne de stakingsakties op.

De regering besluit op 5 maart, na overleg met de vakbonden en het patronaat bij de Europese Gemeenschap aan te dringen dat voor de hele EG een herstructureringsbeleid voor de staalindustrie zou worden uitgewerkt. Intussen neemt de regering enige voorlopige maatregelen.

Een KB van 12 maart past de kieskantons aan de samengevoegde gemeenten aan maar raakt niet aan de ingewikkelde en inefficiënte situatie van de kieskantons in en rond Brussel.

De nationale commissie artsen-ziekenfondsen heeft op 18 maart besloten het verbintenis-akkoord dat op 29 december 1976 gesloten was voor een minimum duur van 4 maanden en een maximumduur van 7 maanden te verlengen tot 31 december 1977.

Nadat het parlement ontbonden is worden 16 Volksunieparlementsleden door de correctionele rechtbank te Brussel op 18 maart veroordeeld tot 4.000 F boete omwille van huisvredebreuk, smaad jegens de minister en samenscholing in de verboden zone.

Het bedrijf General Biscuit Company is in maart voor 80 % overgegaan naar Franse ondernemingen, ondanks diskreet verzet van de ministeries van financiën en Vlaamse streekeconomie.

De index van de kleinhandelsprijzen van de maand maart daalt met 0,16 punt. Dit is de eerste daling van de index sinds 1966.

Op 1 april worden een aantal BTW tarieven verhoogd.

De minister van economische zaken kondigt op 1 april aan dat het programmacontract met de Belgische Petroleumfederatie van kracht blijft voor de hele duur van de overeengekomen termijn.

Op 6 april wordt in het sociaal-economisch kernkabinet tot een wijziging besloten inzake de toekenning van de overheidshulp aan de staalsector. Beslist werd geen overheidshulp in globo toe te kennen, maar die te verlenen per onderneming en na onderzoek van elk dossier afzonderlijk.

Het Vlaams Economisch Verbond, de Union Wallonne des Entreprises en het Verbond van Ondernemingen te Brussel hebben op 6 april een gemeenschappelijke verklaring gepubliceerd betreffende de staatshervorming.

Een opgemerkt incident uit de verkiezingscampagne is het afficheverbod voor franstalige partijen op de gemeentelijke panelen in Overijse. De gouverneur van Brabant vernietigt het besluit en de minister van binnenlandse zaken berispt burgemeester Brankaer.

17 april: parlaments- en provincieraadsverkiezingen. De CVP-PSC boekt aanzienlijke winst. De socialisten gaan eveneens vooruit maar in

mindere mate. De grote verrassing is het opmerkelijk verlies van de Vlaamse liberalen. Het Rassemblement Wallon lijdt een grote nederlaag : teruggebracht tot de helft van haar stemmen. Het grootste deel van deze stemmen verschuiven naar de PRLW. Volksunie en FDF blijven ongeveer op hun vroegere sterkten staan. De communisten verliezen nagenoeg één zesde van hun stemmen. Uittredend premier Tindemans haalt een record-aantal voorkeurstemmen. Men gewaagt van een rechtstreekse verkiezing van de minister-president.

Op 21 april wordt op het staatssecretariaat voor Vlaamse streek-economie een akkoord bereikt met Badger Corporation betreffende de achterstallige opzeg- en sluitingsvergoedingen voor de 250 personeelsleden van het failliete Badger-Belgium, nadat de OESO-commissie Badger had terecht gewezen op het eerbiedigen van de OESO-gedragscode voor multinationale ondernemingen.

Op 22 april worden de Bestendige deputaties geïnstalleerd. CVP of PSC en BSP of PSB besturen samen in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg, Namen en Luik. In Brabant komen daar de liberalen bij. In Henegouwen besturen de socialisten alleen, in Luxemburg is er een coalitie PSB, PRLW en RW. Op Henegouwen na zijn deze coalities de voortzetting van de bestaande coalities.

Op 22 april wordt Tindemans met een formatieopdracht belast.

Op 5 mei komen Kamer en Senaat — voor zover reeds samengesteld — voor de eerste maal in openbare vergadering bijeen. Op 12 mei was het de beurt aan de nieuwe Cultuurraden, nadat op 11 mei de gecoöpteerde senatoren werden verkozen. Op 13 mei vergadert voor het eerst na de verkiezingen de Rat der Deutschen Kulturgemeinschaft.

Op 26 april verhinderen de socialisten het regeringsobjectief van Tindemans, nl. een regering van nationale unie, door aan de liberalen vier vragen te stellen waarop binnen de 24 uur geantwoord moest worden. Een paar dagen later zal de formateur eenzelfde manoeuvre doorvoeren naar de partijen die de BSP-PSB als partners wenst : VU en FDF. Na heel wat drukking en overleg worden toch op 6 mei onderhandelingen aangevat tussen BSP-PSB, CVP + PSC, VU en FDF. Dit mondt uit op 24 mei in een globaal akkoord over de gemeenschaps- en gewesten-problemen : het zgn. Egmontpact.

Van 27 tot 30 mei worden het Egmontpact en het sociaal-economisch luik van het regeerakkoord op de partijcongressen goedgekeurd.

Ondertussen komt weerstand tegen het Egmontpact in het Vlaamse land los.

Op 31 mei verlaat senator Claes de Volksunie.

Op 2 juni verbiedt het PSC-directorium aan haar kandidaat-ministers de grondwettelijke eed tegenover het staatshoofd te gaan afleggen. Kordate

standpunten van de formateur en de andere partijen doen de PSC bakzeil halen. De regering Tindemans V krijgt het vertrouwen : op 9 juni in de Kamer en op 14 juni in de Senaat.

Midden juni weigeren de arbeiders van het Cockerill-staalbedrijf te Chertal staal te leveren aan een ander Cockerill-bedrijf Allegheny-Longdoz te Luik, ingevolge de voorziene investeringen in Genk. In Chertal gaat men over tot staking. Na toezegging van investeringen in Chertal en het in produktie blijven van de vestiging Chertal tot 1984, wordt het conflict bijgelegd.

De Algemene Raad van het FDF verkiest op 16 juni Antoinette Spaak als voorzitter van het FDF. Zij volgt minister Leon Defosset op.

Op 18 en 19 juni wordt in alle kerken de herderlijke brief van de bisschoppen van België over de abortus voorgelezen.

Het Centre politique des indépendants et cadres chrétiens (CEPIC) verkiest op 21 juni Paul Vanden Boeynants als voorzitter.

De Algemene Raad van de BSP-PSB verkiest op 27 juni Karel Van Miert als medevoorzitter van de BSP-PSB. Hij volgt Willy Claes op die minister werd.

In opeenvolgende fasen beslist de regering dat er in Zeebrugge een vlottende, stalen terminal voor vloeibaar aardgas zal worden gebouwd (eerste beslissing op 28 juni).

Op 30 juni en op 5 juli schorten Senaat en Kamer de Brusselse agglomeratieraadsverkiezingen op die normaal in de herfst zouden moeten gehouden worden.

Op 30 juni en 7 juli keuren Senaat en Kamer het wetsontwerp goed tot afschaffing van de gewestraden in hun voorlopige vorm zoals gegroeid uit de wet-Perin, met behoud van die bepalingen uit die wet die in overeenstemming met het Egmontpact zijn.

De vereniging van de grote distributieondernemingen van België stelt in haar jaarverslag dat de invoering en de toepassing van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen heeft geleid tot « een bijna volledig blokkeren van de vestiging van grote verkoopoppervlakten, zoals die door de geïntegreerde handel waren voorgesteld (begin juli).

Op 15 juli krijgt de overheid een grotere kredietmarge bij de Nationale Bank.

Ophelmakende verklaring in het augustusnummer van ZEG van staatssecretaris De Bondt nopens het inschrijvingsrecht in de Egmontgemeenten : het kan niet anders dan uitdoofbaar zijn ; een blijvend inscriptierecht is ondemokratisch.

Op 23 augustus publiceert de Algemene Raad van het Katholiek Onderwijs een nieuw statuut voor de personeelsleden dat de specificiteit van het katholiek onderwijs moet waarborgen.

Met ingang van 1 september wordt Jean-Marie Piret kabinetschef van de koning.

Op 2 september beslist de regering het Stuyvenbergcomité op te richten dat moet adviseren inzake de betwiste punten van het Egmontpact en later belast zal worden met het uitwerken van de juridische vormgeving die het Egmontpact vergt.

Op 3 september wordt een regeling getroffen voor het in zware financiële moeilijkheden verkerende staalbedrijf Métallurgique et Minière de Rodange-Athus: gedeeltelijk behoud van de tewerkstelling, nieuwe geldmiddelen en voor de ontslagen arbeiders de mogelijkheid opgenomen te worden in een arbeidscel.

Op 7 september wordt het Egmontcomité opgericht, dat ageert tegen de verwezenlijking van het Egmontpact.

In september wordt het plan van minister Spitaels goedgekeurd tot vermindering van de werkloosheid met 80.000 eenheden. De voornaamste middelen zijn: het derde arbeidscircuit, tewerkstelling van werklozen in openbare dienst, verplichting meer stagiairs in dienst te nemen, uitbreiding van het stelsel van bruggpensioen.

Op het PVV-Congres van 23 tot 25 september wordt Willy De Clercq als opvolger van Frans Grootjans verkozen. Pogingen om ministerschap vanuit het voorzitterschap moeilijker te maken mislukken.

De beurskrant L'Echo de la Bourse wordt vanaf 27 september geleid door Maurice Brébart, eigenaar van La Dernière Heure en La Libre Belgique.

De rijksbegroting wordt op 30 september bij de Kamer ingediend. Zij voorziet in 932,2 miljard ontvangsten en 956,1 miljard uitgaven. In samenhang met de rijksbegroting dient de regering, zoals vorige jaren, een ontwerp van programmawet in waarin de maatregelen gebundeld worden die de regering noodzakelijk acht voor het begrotingsbeleid. De voornaamste van deze maatregelen: vermindering van de personenbelasting voor de kleine inkomens en verzwaring voor de grote inkomens, relatieve aanpassing van de afhoudingen aan de stijging van het levensonderhoud, eenvormig maken van de BTW tarieven van 14 % en 18 % tot 16 %, detaxatie van de investeringen van het bedrijfsleven, aanpassing van de successierechten, dubbele inning van de gemeentelijke opcentiemen, budgettaire controlemaatregelen en de maatregelen van het plan Spitaels.

Op 1 oktober wordt de Vlaams Nationale Partij o.l.v. Karel Dillen opgericht.

Op 5 oktober is overeenstemming bereikt over de nieuwe berekeningswijze van groenten- en fruitprijzen in de index van de kleinhandelsprijzen. Basis wordt een driemaandelijks voortschrijdend gemiddelde.

Op 5 oktober licht de minister van landsverdediging de verdere plannen van de legerhervorming toe. Hierin is een verschuiving van dienstplicht naar vrijwilligers op middellange termijn (2,4 of 6 jaar) voorzien.

Charles Nothomb wordt begin oktober langs een stemming door de partijleden tot voorzitter van de PSC verkozen.

De regering verhoogt per 15 oktober de prijs van een pakje sigaretten tot 40 F.

Ben regeringsplan tot steunverlening aan de textielnijverheid is op 22 oktober tijdens een rondetafelconferentie tussen regering, werkgevers en werknemers aangenomen. De bedrijven zullen ongeveer 3 miljard ontvangen. Ook zal gepoogd worden, in EG kader de invoer van textielproducten uit de lage loon-landen af te remmen.

7.000 Vlamingen betogen op 23 oktober in Dilbeek tegen het Egmontpact.

Op 28 oktober wordt een Collectieve Arbeidsovereenkomst voor het overheidspersoneel ondertekend.

Het Mouvement Ouvrier Chrétien stelt einde oktober haar hoger bestuur open voor vertegenwoordigers van RW en FDF, naast deze van de PSC.

Het FDF congres van 4 en 5 november spreekt zich uit voor nieuwe onderhandelingen na de uitvoering van het Egmontpact, o.m. over de federalisering van het onderwijs, de herziening van de taalwetgeving, de taalrechten van de franssprekenden in Vlaams Brabant.

Begin november worden de eerste gegevens van het McKinsey-rapport i.v.m. de Belgische staalnijverheid gepubliceerd.

Op 19 november wordt de Vlaamse Volkspartij o.l.v. Lode Claes opgericht.

Op het PSC congres van 19 november in Bergen wordt gehandeld over de organisatie van de partij, over het regeringsbeleid en over de Europese verkiezingen.

Op 24 november is het grootwarenhuis Galeries Anspach voor 99,6 % overgegaan in het bezit van de Franse groep Agache Willot.

Op 2 december verhoogt de Nationale Bank haar disconto van 6 tot 7 %. In de loop van de maand december zal de Nationale Bank nog andere maatregelen treffen in haar beleid van verdediging van de waarde van de Belgische frank tegen speculatie. De Belgische frank blijft in de Europese Muntslang.

De Kamer keurt de rijksbegroting na een langdurig maar rustig debat goed op 8 november en de programmawet op 10 november. De Senaat doet dit respectievelijk op 20 en 21 december.

De Franse Cultuurraad keurt op 6 december een ontwerp van decreet goed over de Radio-Télévision Belge de la communauté culturelle Française

(RTBF). Het beleidscircuit van de voormalige RTB wordt hierin aangepast.

Op 9 december : goedkeuring door de kabinetsraad van een « relanceplan ten gunste van de kleine en middelgrote ondernemingen » ingediend door minister Humblet.

Opschorting van het cultureel akkoord met Zuid-Afrika op 9 december door de kabinetsraad en op 17 december door de Franse Cultuurraad.

Half december wordt de psychologische grens van de 300.000 werklozen doorbroken.

Ingaand op de Waalse eis tot compensaties voor Wallonië geeft de kabinetsraad op 16 december de minister van openbare werken opdracht binnen twee maanden een volledig infrastructuurplan voor te leggen van openbare werken in Wallonië, Brussel en Vlaanderen.

Op het congres van Leuven van 17 en 18 december keurt de CVP haar economisch programma « Voorspoed door moed » goed. Voorzitter W. Martens wordt voor een nieuwe termijn herkozen.

Op het administratief congres van de BSP te Oostende op 17 december wordt K. Van Miert als medevoorzitter bevestigd. Het congres handelt over de plaats van de vrouw in de socialistische beweging en over de congrestechniek.

Na de Kamer keurt de Senaat op 22 december het wetsontwerp goed waardoor internationale verdragen en overeenkomsten die culturele bepalingen bevatten moeten voorgelegd worden aan de Cultuurraden.

In zijn nieuwjaarstoespraak op 22 december geeft koning Boudewijn een aantal vingerwijzingen, o.m. : «Regionaliseren wil niet zeggen dat een groter aantal concurrerende overheidsorganen zonder welomschreven bevoegdheden en met onduidelijke verantwoordelijkheden in het leven geroepen wordt. Het betekent integendeel dat verantwoordelijker en toegankelijker overheden, aan een democratisch toezicht onderworpen, ten dienste worden gesteld van allen ». Het staatshoofd pleit ook voor een depolitisering van de benoemingen.

De artsensyndicaten stemmen op 29 december in met een overgangsakkoord inzake de erelonen voor 1978.
